

SVOBODNA SLOVENIJA

LETO (AÑO) XLVI (40)

Štev. (No.) 2

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

15. januarja 1987

Narodnost in državljanstvo

Glede narodnosti in državljanstva prevladuje ponekod velika zmešnjava. To se še posebej opazuje v deželah zapadne polobe od severnega do južnega tečaja. Pojma se pogosto isto-vešita in večkrat prvega podredijo drugemu.

Če nekdo nima jasnega pojma, kaj je narod in narodnost, ga prav tako ne more imeti o državi in državljanstvu. Pojma sta vzporedna in se nikoli ne križata, upoštevajoč, da sta narod in narodnost vedno na prvem mestu. Če o tem ni jasnosti v zakonodajnih zbornicah in izvršilni oblasti, lahko pride do zmešnjave, da se Bog usmili.

Pripadnik določenega naroda ima dotično narodnost. Za vsakega je božji dar in se je nihče ni sam izbral. Je izraz božje volje, izhaja iz obljub, ki jih je Bog dal Noetovim sinovom in očaku Abrahamu. Vsled tega narod nima korenin v pozitivnem pravu, a je po svojem antičnem značaju subjekt pravic, med katere je vključena tudi pravica do lastne države, kljub temu, da je duhovno občestvo, ki temelji na duhovni sorodnosti, zavestni povezanosti, tradiciji, jeziku, lastni kulturni rasti in prirojeni nesebični ljubezni.

Država je politična družba, stvarne narave, nastane na osnovah pozitivnega prava, morda revolucionarnih podvigov in plebiscitarnih odločitev. S pomočjo pozitivnega prava, oboroženih sil in mednarodnega priznanja izvaja oblast na določenem geografskem prostoru. Skrbi za stvarno blagostanje prebivalcev in izobrazbo. Izobrazbe se pa ne more istovetiti s kulturo, ker je samo v pomoč kulturni rasti.

Že stari Grki so razlikovali med narodnostjo in državljanstvom. Imeli so več političnih skupnosti (polis), a so bili vsi pripadniki enega naroda (ethnos), imeli isto narodnost (ethnotés), vsi so bili Hellénoi. Tu-

di do naših dni v tem pogledu ni prišlo in ne more priti do nobenih sprememb ter se državljanstvo ne more istovetiti z narodnostjo, kot je to hotela francoska revolucija ob koncu 18. stoletja.

Narod ne nastane v enem dnevu, je rekel že prerok Izaija. Etnogeneza, rojstvo naroda traja več stoletij. Nasprotno pa država lahko nastane v enem dnevu in prav tako je lahko v enem dnevu ni več. Z izginjivjo ali razpadom države pa ne pomeni uničenje, konec naroda. Tuja zasedba in razkosanje slovenske zemlje med drugo svetovno vojno nam je lahko najnovejši dokaz. Okupator je uničil državno tvorbo, ni pa mogel uničiti naroda. Tudi če bi z genocidom in prisilnim izgnanstvom hotel dati narodu smrtni udarec, bi mu ne uspelo, ker bi še stoletja pričala, da je bil in živel narod, ki je postal žrtev zločina.

Narodnost je človeku darovana za vse življenje. Se ji ne more odpovedati, je za zmeraj. Tudi če jo izganja z burklami, se vedno povrne v človekovo duševnost in zavest. Lahko pa jo zataji. Tudi s tem je še ni odpravil. Ponovno, posebej še na starost se vrača, zatajitev grize in peče v vesti.

Državljanstvo podeljuje državna oblast, a ga lahko tudi odvzame, državljanstvo izžene. Tudi državljan se lahko državljanstvu odpove, ga zamenja, kolikokrat hoče, če vendar po svetu njegovi prošnji ugodijo.

Na zapadni polobli, kjer se nahaja precej slovenskih izseljencev in emigrantov, so narodi samo prvotni prebivalci tega kontinenta, to je Eskimi, Azteki, Maye, Inki, Gvaranijci, Kože, Mapučji in še morda kateri poleg tistih, ki so jih osvajalci z nasiljem uničili. Ti so potisnjeni na obronke svoje lastne zemlje in branijo svojo narodno bitnost tudi za ceno analfabetizma. Belopoltni osvajalci in pri-

seljenci še niso narodi, so še na začetku svoje etnogeneze. Da dosežejo narodno bitnost, ustvarijo narodno dušo, potrebujejo še stoletja. Dosedaj so samo še heterogene ljudske skupnosti. Nekatere še nimajo niti svojega imena, npr. prebivalci Združenih držav. Amerikanci so namreč vsi prebivalci, ki živijo na tem kontinentu. In ni izgledov, da bodo kdaj v bodočnosti en sam narod.

Po povedanem se nam čisto naravno postavlja vprašanje, kaj so po narodnosti sinovi in hčere slovenskih izseljencev in emigrantov, ki živijo v deželah, kjer je etnogeneza ljudstev, ki bi naj bili bodoči narodi, še v povojih? Jus soli določa samo o državljanstvu in nič o narodnosti. Tudi prvi rod, ki je prevzel državljanstvo dežele, kjer se je naselil, se s tem ni odpovedal svoji narodnosti, zato jo po naravni logiki preda drugi in ta naslednji. Ta predaja je naravna, zavestna in odgovorna, v našem primeru vezana z dolžnostjo, da se potomcem pove, da so Slovenci, a državljanji dežele, v kateri živijo. Ni naravno potiskati ali porivati mladega človeka iz višjega na nižje ali tja kjer je še vse v povojih. Mladi, duševno uravnovešen človek, ki pravilno pojmuje narodnost in državljanstvo, lahko s svojo posebnostjo veliko pomaga k etnogenezi novega naroda in bogati s prejetim kulturno dediščino. Bodoči narodi bodo nujno, ko pride čas, sinteza kulturnega bogastva vseh, ki so skozi stoletja živeli na njihovem življenjskem prostoru.

Prehod iz ene narodnosti v drugo, če ta druga že obstaja, je počasen, traja več generacij. Naslje je pa zločin. Narodne manjšine pa imajo časovno neomejeno pravico do svoje narodne samobitnosti, ker živijo na lastni zemlji.

Avgust Horvat

Kakšna je mladina?

V Jugoslaviji so napravili raziskavo o položaju, zavesti in problemih mlade generacije. Ljubljanski časnik „Naši razgledi“ se je o tej raziskavi pogovarjal z dr. Mirjano Ule, ki je članica komisije, ki vrši omenjeno raziskavo. Iz tega pogovora želimo povzeti nekaj misli, ki jih je M. U. povedala uredništvu „Naših razgledov“ in ki v jasni luči pokažejo, kakšna je slovenska mladina.

Med drugim je M. U. povedala tole: V zadnjih petih letih je postalo dogajanje med mladimi zelo pereče za družbo oz. za politiko. Zlasti je postalo pereče vprašanje, če in koliko je mladina v Jugoslaviji pripravljena na to, da jo uporabijo za prevzemanje težkih bremen, ki jih nalaga sedanja družbena kriza, in za nadaljevanje sedanjega družbenega razvoja. Pojavi raznih oblik družbenih gibanj, nasprotovanje šolski reformi, nasprotovanje vključevanja v Zvezo komunistov, močna nezaposlenost med mladimi itd., kar je značilno posebno za slovensko mladino, kažejo, da se v okrilju mlade generacije dogajajo procesi, ki oblastem uhaajo iz rok.

Dalje je M. U. povedala da je v Jugoslaviji le četrtina mladine družbeno-politično aktivna t. p. da aktivno deluje v političnih ali samoupravnih organizacijah. Ti podatki pa močno nihajo po republikah. Najmočnejše razlike so v Sloveniji, kajti tu je med mladino najmanjši odstotek članov Zveze komunistov in raznih samoupravnih organov. V Sloveniji npr. želi samo 10,4% vprašanih mladincev stopiti v Zvezo komunistov, 70% pa jih ne želi stopiti, do-

čim v Črni gori jih 48,5% želi postati član partije in le 12,1% jih ne želi.

Zanimiva je tudi ugotovitev M. U., da je v razvitejših okoljih in republikah (npr. v Sloveniji) med mladino več pesimizma glede prihodnosti, se bolj kritično ocenjuje sedanjost in se zavračajo ideološke podedbe preteklosti. Slovenska mladina poudarjeno zavrača razne oblike dokazovanja pripadnosti družbi (zato odklanja štafeto Dan mladosti). Za slovensko mladino je značilna močna slovenska narodna zavest, ki pa se je prebudila šele zadnje čase (npr. zahteva po veljavi slovenščine na vseh področjih, tudi v vojski).

Ta posebnost slovenske mladine povzroča, da se ponekod govori o „slovenskem sindromu“ (slovenskih bolezenskih znakih), kar seveda ne drži. Drži pa, da je slovenska mladina bolj izobražena, zato bolj samostojna, bolj narodno zavedna, bolj v stiku z evropsko kulturo, kar niso seveda nobeni bolezenski znaki, ampak pač višja kulturna in družbenostopnja.

Sm R

Mogoče ne veste, da...

— da sta predsednik Društva slovenskih pisateljev Tone Partljič in predsednik komisije za zaščito svobode mišljenja Veno Taufer v članku v ljubljanskem DELU sredi poletja omenila med drugim tudi policijsko šikaniranje znanega Titovega biografa in predsednika Russelovega sodišča Vladimira Dedijera...

MLADIKA, Trst, št. 8

Božič doma

V Evropi ne praznujejo božiča v Sovjetski zvezi, Romuniji, Bolgariji in Jugoslaviji; v Jugoslaviji pa živijo tudi Slovenci.

Boli nas! Morda nam kdo tega tudi ne verjame — ali pa nas vsaj ne razume — toda nas boli! Ko okoli in okoli nas te dni praznujejo, ko se tudi skozi našo deželo vijejo neskončne kolone Turkov, Grkov in naših ljudi, ki se za božične praznike vračajo na svoje domove, iz dežel Zahodne Evrope, kjer so si našli zaslужek in drugi dom. Za božič bodo praznovali doma. Cestne službe naše dežele precej vzorno skrbijo za te ljudi, ki se vozijo praznovat. Domači človek, ki vse to gleda, pač težko verjame, da zdaj praznikov ni. In zato nas boli!

Ne vem, če je usojeno ali kaj; toda znova in znova — in tókrat ne bo nobene izjeme — je treba ugotavljati, da se v slovenski socialistični stvarnosti stvari ugodno razvijajo: predvsem po zaslugi mladinskih gibanj, po zaslugi študentovskih in mladinskih časnikov, se pravi obraz socializma vendarle razkrinkava in ljudje se počasi „zposablajo“ za demokratičen način življenja.

Tako tudi ni ljudstvu vseeno, če mu oblast prepoveduje praznovati praznik, ki je po vsem krščanskem svetu najlepši med prazniki. Znanj je, da se je v letošnji anketi „slovensko javno mnenje“, precej nad 50 odstotkov Slovencev izreklo, da božič praznujejo kot verski praznik, precej nad 70 odstotkov pa jih je izjavilo, da ga praznujejo kot družinski praznik. Slovenski oblastniki pa, kakor je tudi že znano, v zadnjih mesecih precej več dajo na mnenje ljudstva, kakor so imeli navado prejšnje čase.

Že ob lanskem božiču je zatega-

delj marsikaj „viselo v zraku“, širiti so se začele odkrite govornice, da ni več daleč dan, ko bo lahko tudi Slovenec znotraj socialističnih mej smel božični dan preživeti s svojo družino ob jaslicah in mu ne bo treba v službo...

Ta dan res ni več daleč, vendar pa je treznejši opazovalec slovenskih in jugoslanskih razmer takrat, pred letom, vedel, da letos tega še ne bomo dočakali. In četudi se je v zadnjem letu marsikaj bliskovito spremenilo in so se dogajale stvari, ki bi jih pred enim letom ne mogel napovedovati noben futurolog...

...vsemu temu navkljub, je bil praznični božič za letos v jugoslovanski Sloveniji vendarle še utopi-ja.

Res je: božič je prazničen — tudi v jugoslovanski Sloveniji. V cerkvah na primer. Splošno je znano, da je zlasti polnočnica pa slovenskih cerkvah najbolj obiskana maša v letu (pa saj tako je po vsem svetu), da zvonovi v Sloveniji na božič prav tako praznično pritrkavajo, kot bi drugod po svetu (če bi tudi drugod pritrkavanje poznali), da se mize na božič prav tako kot drugod po svetu upogibajo pod najrazličnejšimi dobrotami...

Z eno besedo; ljudje praznujejo, najsi že „versko“ ali „družinsko“. Oblast za praznika ne priznava. Ni najmanjšega dvoma, da bi Slovenija (ko bi le šlo samo za Slovenijo), državni praznik ta dan že uvedla, toda zaradi kompliciranega sožitja med jugoslovanskimi republikami je torej Slovenija na istem kakor Bolgarija.

Da pa vendarle ne bomo jadikovali in tožili v nedogled. Kakor je že bilo omenjeno; spreminja se! Od lani do letos se je kar lepa vrsta zavado okoli božiča spremenila.

Nerodna reč, toda spet bo treba

PISMO OD DOMA

V splošnem moram reči, da se pri nas gode kar mali čudeži. Letos je namreč nadškof voščil božične praznike po Radiu Ljubljana in mu ni bilo treba za ta namen uporabiti radia Trst ali Vatikan. To se je zgodilo prvič po letu 1945. Komunisti so namreč do zdaj vztrajno in trmasto odklanjali vse vloge, ki so prošile, naj bi radio vendar imel kakšno versko oddajo, saj je večina prebivalcev v Sloveniji verna in ti verni Slovenci imajo prav vsi radijski ali televizijski sprejemnik. In zakaj bi ne imeli pravico do verskih oddaj,

Slovenska pristava v Clevelandu

25-letnico obstoja je praznovala Slovenska pristava v Clevelandu. Slovenska pristava v svojem prostoru obsega Orlov vrh s Spomenikom padlim žrtvam in Spominsko kapelico, razvedrilni prostor, otroška igrišča, plavalni bazen, itd. Spored slavlja je vključil daljši kulturni program s sodelovanjem obeh slovenskih šol iz Clevelanda (Marija Vnebovzeta in Sv. Vid), Mladih harmonikarjev in zbor Korotan, oba pod vodstvom Rudija Kneza, Fantov na vasi in plesne skupine Kres. Slavnostni govor je imel dr. Ciril Žebot iz Washingtona. V njem je po pregledu stoletjih našega obstoja poudaril na novi razvoj v domovini, v katerem se čuti odločnost Slovencev za obrambo osebne svobode in narodne enakopravnosti. „V duhu ameriške ustave in prakse svojih ameriških sodržavljanov drugih porekel smemo in moramo tudi ameriški Slovenci podpirati napore Slovencev v domovini... s tem bo tudi naša ameriška slovenska dediščina doživljala nenehno kulturno obnovo.“

ko pa vendar plačujejo naročnino.

Takih in podobnih zahtev smo v Družini brali že celo vrsto, vendar se na stvari ni nič spremenilo. Radio in televizija sta vedno odgovorila, da verskih oddaj ne mislita vključiti v svoj program. Šli so celo tako daleč, da so izpuščali podnaslove tujih filmov, če je šlo za kako molitev ali karkoli božjega ali verskega. Podnaslovov ob takih prilikah enostavno ni bilo.

Uganka mi je, kaj je letos naše oblastnike ganilo, da so od teh principov odstopili. Res je, da se povsem širokogrudni komunisti le niso izkazali. Nadškof je govoril po radiu in ne po televiziji, radio ljudje namreč precej manj poslušajo. In drugič — nič ni bilo objavljeno v dnevnem radijskem programu, kdaj bo govoril. Očitno so s tem hoteli zmanjšati krog poslušalcev. Jaz osebno voščil tudi nisem slišal, ker enostavno nisem vedel, kdaj bo nadškof govoril. Bral sem le poročilo v Delu.*

Po drugi strani je bil 24. decembra v Cankarjevem domu koncert božičnih pesmi. Tudi to je kar nerazumljivo, da so tak koncert dovolili in dali zanj na razpolago najboljšo dvorano. Koncert je bil že dolgo prej razprodan.

Ne morem razumeti, kako da so se pri nas pokazali komunisti tako širokogrudni. Ali imajo kaj za bregom ali pa si hočejo pridobiti naklonjenost vernikov, ko jim gre dobesedno vse narobe.

* Takole pravi nadškof dr. Šuštar med drugim: „Nocoj se spominjamo tudi naših rojakov drugod po Jugoslaviji in v zamejstvu, naših zdolcev in izseljencev, naših delavcev in študentov, ki so začasno v tujini, naših misijonarjev in sploh vseh naših rojakov, kjerkoli živijo.“

Hotimir

Posredoval. V. SLEMENSKY

Dr. Tine Debeljak

(252)

MED KNJIGAMI IN REVIJAMI

MOHORJEVE BUKVE ZA LETO 1987

Kmalu po Novem letu smo dobili knjižni dar Celovške družbe za leto 1987, ki obsega Koledar za leto 1987, Slovenske večernice, priložnik Vsak dan zdravilne rastline, kot duhovno branje prevod Tatjane Goričkove Rešitev izgubljenih. Nismo pa dobili dodatnega darila: otroška slikanica Rojstvo v Betlehemu in Pozdravi, t. j. Pesmi H. Artača.

1. Koledar za leto 1987

Kot navadno je Koledar okrašen z večbarvnimi celostranskimi slikami koroških pokrajin, predvsem cerkva ter narodopisnih posebnosti, kot npr. Prizor iz Drabosnjakovega Pasijona v Kostanjah na Koroškem. Kot poudarek Gregorčičevemu letu spremljajo te slike posamezni odlomki „Goriškega slavčka“. Poleg koledarskih vsakoletnih podatkov je Koledar v prvem delu posvečen predvsem družini in rojstvu otroka s prispevki Vanje Kržanove, ki jo poznamo že iz revije Duhovno življenje. V člankih govori o razvoju otroka tako v telesnem in pozneje v duhovnem procesu, o človekovem dostojanstvu in vesti in odgovornosti. — Iz področja Cerkve prinaša več člankov, med drugim omenja slovenskega novega nadškofa A. Ambrožiča iz Toronta, o katerem pravi ameriški časnikar Peter Howell: „Novi nadškof — drugi papež“, po hitrem cerkvenem napredovanju in obvladanju jezikov. V tem delu je tudi članek o obisku Medjugorja. Prehaja na ožje koroške cerkvene in narodopisne zadeve, kjer je zanimiv članek p. Bernarda Kotnika o hišnih imenih v Kotmari vasi. Pod zaglavjem Znanost, umetnost, književnost razpravlja akademik dr. Anton Trstenjak v članku „O slovenski duši“. Pravi, da zaradi različnih zgodovinskih in zemljepisnih razsežnosti je težko govoriti o enotni slovenski duši, da pa je potrebno najti skupni imenovalec slovenskega človeka. Govori o prednostih in napakah Slovencev, predvsem o razprtosti slovenskega naroda, ko poudarja, da je Kranjec, Korošec ali Štajerc. Pogrešamo pa pri tem razlago, zakaj je ta razprtost: ko je Avstrija načrtno razdelila Slovence v te posamezne „kronovine“, po geslu: razdeli in vladaj! Pravi tudi, da je nagnjenost Slovencev k samomoru zelo velika, kar dokazuje najvišji odstotek samomorov v Jugoslaviji prav pri Slovencih. Pozablja pa pristaviti, da je Slovenec prišel do tega odstotka šele v zadnjih 40 letih, ki je nova oblast načrtno uničevala njegov verski značaj.

Naslednje poglavje Koledarja obdeluje vprašanje okolja, narave in gospodarstva. Zelo dober članek je napisal Janez Bizjak pod naslovom Triglavski narodni park. Podaja zgodovino tega parka na tromeji slovenskega ozemlja, njega značilnosti, živalstvo in gospodarsko dejavnost. Zaradi redkosti tega parka, ko še danes vidiš v njem kozoroge, muftone itd., je zavarovanih več vrst živalstva, pa tudi rastlinstva. V članku Kraški ovčar nam podaja Jožko Šavli zanimivo oznako kraškega ovčarja, ki se razlikuje od nemškega ovčarja po svojem „slovenskem“ značaju.

V oddelku iz zgodovine Slovenskega naroda je predvsem važen prispevek Lili Jaroschke iz Kotne vasi „Kdo so pravzaprav vindišarji?“ Po zgodovinskih ugotovitvah naših znanstvenikov Murka, Ramovša itd. ugotavlja, da je to imenovanje tujih ljudi za Slovence, medtem ko so Nemci vse Slovence imenovali Windischerje.

Iz Spominov dr. Antona Urbanca, očeta našega priznanega publicista in narodnjaka v Torontu, dr. Petra Urbanca, priobčuje Koledar članek Plebiscit na Koroškem, ko je on kot študent bil agitator za Maistra. Izreden prispevek Otmarja Mauerja je „Minister in pokoli“, ko govori o obisku grofa Tolstoja v slovenski skupnosti v Torontu.

Dasi je Mohorjeva že lani izdala posebno knjižico Zarota v Celovcu, je ta članek nje važno dopolnilo, in je dostopen prav po Koledarju najširšemu krogu njenih udov, pa tudi vseh Slovencev sploh.

Koledar prinaša nekrologe pokojnih Oreharja, Javornika, Zachnerja, Goršeta in drugih, umrlih v lanskem letu.

Zanimiv je tudi prispevek Janka Ferka o Situaciji slovenskih pisateljev na Koroškem, ki nam dokazuje, da raste na Koroškem po zaslugi Slovenske gimnazije v Celovcu, nov rod mladih slovenskih literatov.

Koledar poživlja več leposlovnih črtic, kot npr. popotni spomini iz Avstralije župnika Vinka Zaletela, in druge.

PRVI KORAKI

ANEKDOTE IZSELJENCEV V ARGENTINI

5.

Moja prijateljica Mojca je imela fanta Toneta Kovača.

IZ ŽIVLJENJA V ARGENTINI

Tone Mizerit

Zaton meseca februarja nam ponuja novo sliko. Za marcem se bo razburkani položaj zadnjih tednov nekoliko ustalil in po vročih počitnicah (mnogi jih niso imeli, ali jih niso preživeli v miru) bodo račun morda vse drugače postavljeni. „Februar je pekel, jesen pa predstavlja upanje“, je zapisal te dni komentariist nekega buenosaireskega dnevnika. In oznaka je kaj točna. Za vladno so bili februarjski dnevi eden hujši od drugega, strah za strahom in poraz za porazom. In če upoštevamo, da manjka do volitev komaj dobrih osem mesecev, kaj lahko razumemo, da je predsednik izgubil živce in javno napadel ne le opozicijo na splošno, marveč tudi posamezno npr. jutranjik Clarín.

IN SVET SE VRTI NAPREJ

Razočaranja radikalne vlade ne smemo gledati le v luči zadnjih neuspehov, marveč zlasti v globalnih aspiracijah te sedanje argentinske politične večine. Spomnimo se nadedutosti, ki jih je prevzela takoj po zmagi leta 1983. Več kot polovica oddanih glasov, kontrola nad desetino argentinskih provincc, med temi prestolnica in provinca Buenos Aires, ki sami predstavljata tretjino argentinskega prebivalstva. K temu pristojevo priljubljenost predsednikove osebe vsaj v prvem obdobju, in pa njegovo (dejansko ali domnevno) veljavnost v mednarodni skupnosti, pa kaj lahko razumemo sanje, ki so se porodile v domala večini radikalnih glav.

Tedaj se je pričelo govoriti o „tretjem zgodovinskem gibanju“. Dva naj bi bila že preživela: radikalizem pod vodstvom Hipólita Yrigoyena in peronizem pod vodstvom generala Perona. Glavna oznaka obeh „gibanj“ je bila, da sta za sabo potegnili večino naroda mimo in preko dotedanjih političnih strank. Enako naj bi se sedaj dogodilo z Alfonsinom: postavil naj bi se na čelo tega tretjega gibanja in vodil narod dolga obdobja po svetli in srečni poti.

Sanje so bile lepe, a sanjači so pozabili bistvene razlike: Don Hipólito je nastopil v dobi ljudskega de-

Ko je nekega dne kupovala blago, sta se s prodajalko medtem le zmejnili, da je Mojca Slovenka in da ima prodajalka fanta, ki je tudi Slovenec. Mojca se je zanimala za njegovo ime. Odgovor se je oglašil, da je Antonio Kovač!

Mislím, da tisti večer Tonetu ni bilo preveč prijetno, ko ga je Mojca v Slovenskem domu klicala na odgovor.

mokratskega prebujenja. Perón je znal zgraditi socialno strukturo (zlasti sindikate), ki je preživela štiri desetletja in nastopil v ugodnem trenutku, ko je zlato vsega sveta liho v argentinske zakladnice. Alfonsín pa ima pred seboj porušeno ekonomijo in večkrat opeharjene upe naroda. Poleg tega je peronizem še precej žilav, medtem ko mnogi volivci radikalnih listin obupavajo nad uspešnostjo vladne ekipe.

Sanje so se razblinile v nič in namesto bombastičnega „tretjega zgodovinskega gibanja“ se morajo zadovoljiti s skromno „convergencio“, ki skuša spraviti v isti koš drobce razpršenih buržujskih socialistov, odpadlih demokristjanov, vračajočih se intranzigentov in desarrollistov in nekatere provincijske stranke, ki so svoj čas bile snubljene s strani vojaških režimov. Vse to v izključno volilno korist z namenom, da bi jim določene gubernacije ne ušle iz rok (zlasti Bs. As.), in da ne bi izgubili pičlo večino, ki jo še ohranjajo v poslanski zbornici. Kaj malo, če primerjamo z združenimi silami peronizma in radikalizma v „gibanju“ kot je z njim že sanjal general Lanusse s svojim GANom (Gran Acuerdo Nacional). Svet pa se medtem mirno vrti naprej.

MILOST IN NEMILOST

Zakaj je Clarín padel v nemilost pri predsedniku? Slučajno. Bajje vlado moti kritično pisanje dnevnikov in naslov tega jutranjika je bil najbolj svež v predsednikovi glavi, ko je med govorom sklenil stresti svojo jezo. Drugače ni mogoče razumeti protislovij in nasprotujočih si trditvev v tistem govoru.

Nejevolja pa je razumljiva. Stvari ne tečejo, kot bi morale. Januar-ska inflacija, ki naj bi dosegla 3% po vladnih računih, je poskočila kar na 7,6. Februarska, ravno tako predvidevana v treh odstotkih v optimistični vladni viziji, bajje ne bo mnogo manjša (če ne bo večja). Dolar, ki je tipični barometer finančnega zupanja ali nezaupanja v vladne ukrepe, je pričel nevzdržno ofenzivo na višje položaje in ne policijske inšpekcije niti rekordna prodaja zunanjih bonov ga nista mogli ustaviti. Če temu pridamo vojaški nemir in sindikalno tresoritenje, pač moramo odpuštiti, če je Alfonsín nekoliko izgubil nit svojega govora.

Omenili smo položaj na vojaški fronti. Pretelko nedeljo je zapadel rok, ki ga predvideva zakon o „zadnji piki“, zaključku, in tisti vojaki, ki doslej niso bili pozvani pred sodišče zaradi udeležbe v protigverilskem boju zaradi krščenja človekovih pravic, si lahko mirno oddahne-

jo. Odslej naprej jih omenjeni zakon brani in nihče več jih ne bo klical na odgovor.

Kaj pa ostali? Nekaj stotin jih je postavljenih pred sodišče in kakih 20 do 30% vseh teh je aktivnih oficirjev in podoficirjev. Ti bodo morali dati odgovor in se sprijazniti z usodo, takšno, kakršno jim bo zapisalo civilno sodišče. Vlada ve, da nima več prostora za umikajoče manevre, da trenutno ni govora o kakršni amnestiji in je torej namenjena postopati z vso strogostjo. Nekaj je le še dobrega na vsej stvari: rok za obsodbe je določen, je kratek in kmalu se bo vedelo, pri čem je vsak. Ko bo enkrat to zaključeno, si bo oddahnila ne le vlada in vojaške ustanove, oddahnil si bo lahko ves narod, potegnena bo koprena nad težko in verjetno najbolj žalostno dobo moderne argentinske zgodovine.

Na sindikalnem polju pa se tudi pode nevihte. Mnogo gremijev še vedno ni podpisalo sklepa o poviškah prvega trimestra. Kako tudi, ko je vlada predvidevala 9% povišice v vsem trimestru in dovoljevala komaj 11% povišico plač. V dveh mesecih so to številke popolnoma zastarele in gremiji, ki so že podpisali, sedaj rovarijo češ, da so jih opeharili in je inflacija že požrla vso povišico.

Po drugi strani pa je v kongresu važen vladni osnutek o paritetnih komisijah. Vlada bi ga rada čim prej potrdila, da se pred mednarodno javnostjo pokaže kot socialno čuteča in spoštljiva do delavskih pravic. A mnogo problemov je, ki jih zadnje dni skušajo rešiti. Zato se nastala tajna in manj tajna pogajanja. Bilo je precej zblizanja z vlado, zlasti s strani stare peronistične garde (Lorenzo Miguel in 62 organizacij), zaradi česar je Ubaldini poskočil in zagrozil z ostavko. Trenutno je nastal mir, a nekaj je treba upoštevati, da ne bo presenečenj v bodoče: v ožadiju so politični interesi. Skupina „25“ se nagiblje k obnoviteljski struji peronizma. „62“ spadajo k ortodoksnemu peronizmu in jih kaj malo briga usoda Cafiera; pripravljeno so podpisati „nenapadalno pogodbo“, ki bi vladi nudila potrebni kisik. Ubaldini pa je osebno, ki se noče vmešavati v strankarske spopade, marveč delana lastnem političnem projektu.

Za konec, in kratko, le še dve omembi. Najprej novica, da go spe Isabeliti naklonili pokojnjino kot bivši predsednici države (enaka plačiči člana vrhovnega sodišča). Retroaktivno bo prejela okoli 270.000 avstralov. Kje so časi, ko so jo sodno preganjali in vlačili iz ene ječe v drugo...

V senatu so sklenili, da bo debata o zakonu razporeke počakala do po papeževem obisku. Torej za zadnji teden aprila. Tedaj se bo pokazalo, kam se bo obrnila zakonodaja v tem predmetu.

Med osebnim in družbenim kapitalizmom

Zahod odkriva gospodarski nauk
Henrika Pescha

Da je nemški jezuit Henrik Pesch (1854-1926) eden od očetov sodobnega cerkvenega nauka je znano markskateremu katoličanu, ki sledi papeškimi okrožnicam. Med gospodarskimi strokovnjaki pa njegov nauk, ki temelji na „naravnem redu“ in ki naj bi po „načelih zdrave pameti“ vodil v družbeno vzajemnost (solidarnost), do nedavnega ni žel posebnega priznanja.

„Pravilno razumevanje Peschevega razpravljanja o gospodarstvu je oteženo tako zaradi marksističnega kakor liberalnega napačnega tolmačenja“, je zapisal v svoji „Zgodovini ekonomske analize“ (str. 765) Jožef Schumpeter, vendar se tudi sam ni poglobil v ideje tega avtorja, čeprav mu na istem mestu priznava „visoko strokovno znanje, v katerem mu je le malokdo enak.“

Šestdeset let po njegovi smrti pa lahko beremo v „New Oxford Review“ (nov. 86), da je Pesch „verjetno največji ekonomist vseh časov“. To drzno, a premišljeno trditve je zapisal Rupert J. Ederer, častni profesor ekonomije na državni univerzi v Buffalo (N. Y.) potem, ko se je posvetil prevajanju Peschevega

„Učbenika narodnega gospodarstva“ (Lehrbuch der Nationaleconomie, 1905). Pod tem skromnim naslovom se skriva najboljše delo o gospodarstvu, ki obsega pet knjig, na skupno 3800 straneh, in ki zasluži po Edererjevem mnenju naslov „Summa Economica“.

Pescheva zamisel gospodarskega sistema temelji na Aristotelovem in Tomaževem realizmu in je zato oddaljen tako od iluminističnega liberalizma kakor od državnega socializma. Pozitivisti obeh skrajnosti so zato njegovo delo enostavno prezrli.

Za razvoj Peschevega družbenega nauka je bilo posebno pomembno, da je živel nekaj let pod isto streho z velikim delavcem za socialne pravice in pionirjem moderne krščanske socialne dejavnosti, škofom Viljemom Emanuelom von Kettelerjem. Iz teh let je njegovo delo „Liberalizem, socializem in krščanski družbeni red“. V njem Pesch zavrne pozitivistično usmerjenost pri študiju družbenih ved in poudari nujnost moralnih načel v gospodarski dejavnosti.

Družbene kreposti, med katerimi daje posebno važnost pravičnosti in usmiljenju, so po Peschevem mnenju neobhodno potrebne za zdrav družbeni red. Te ideje se seveda več-

krat pojavijo tudi v papeških okrožnicah posvečenih socialnemu vprašanju. Vendar se Pesch pri svojem razmišljanju ne naslanja na verske resnice, marveč vztraja na stališču, da mora biti „gospodarska vzajemnost“ sprejeta na podlagi „naravnega zakona“, ne glede na versko pripadnost. Kljub temu pa, kot kristjan, opominja, da bo „solidarnost“ prinesla polne sadove tem lažje, čim globlje bo krščansko življenje in splošnejši krščanski pogled na svet. To mu je prineslo očitke, da hoče gospodarsko vedo podrediti etiki, če ne celo teologiji. Pesch je pojasnil, da je ekonomija samostojna znanost, a da je človekovo gospodarsko življenje istočasno tudi predmet (formalni objekt) etike.

„Človek je gospodar sveta, po božji volji.“ S temi besedami pričinja Pesch svoj obširni traktat o gospodarstvu ter postavi z njimi človeka v sredo stvarstva in gospodarske problematike, a vendarle tako, da spominja na njegovo podrejenost Stvarniku. Gospodarstvo dobi na ta način krščansko perspektivo, človekovo delo pa nov, poseben pomen, kajti le z delom je posamezniku mogoče dosežati uresničenje Stvarnikove volje — na družbenem področju.

Delo pa je ustvarjalni napor konkretnega posameznika in ne neke abstraktne družbe ter je zato pot, ki vodi do povezave človekove vzajemnosti. Delo posameznika doseže

svojo polno plodnost šele v povezavi z delom bližnjih. Ni čudno tedaj, če posveča Pesch analizi pomena, ki ga ima delo v družbenih odnosih prvenstveno mesto ter da gradi na njem svojo gospodarsko teorijo, v nasprotju z liberalnim individualizmom prav tako kakor s socialističnim kolektivizmom.

Pescheva misel o „vmesnih skupnostih“ ali „funkcionalnih skupinah“ in slojih, ki povezujejo ljudi istega poklica, je nasprotna Marxovi razredni razdelitvi. Vzajemnost teh delovnih skupnosti je povsem neskladna z dogmo o razrednem boju. To misel, ki po Edererjevem mnenju do danes še ni povsem razvita, je deloma uporabil Pij XI v svoji okrožnici „Quadragesimo anno“ in bil zato močno kritiziran. Vendar so Pescheva poklicna ali funkcionalna združenja daleč od fašističnih korporacij in dobivajo svojo uresničitev po poti združništva in morda tudi v sodobnih „industrijskih krožkih“ na Japonskem.

Zgradba Pescheve družbene vzajemnosti temelji na štirih oblikah solidarnosti, ki jih Ederer imenuje „stebri solidarizma“.

Prvi od stebrov je že omenjena „poklicna vzajemnost“, drugi je svetovna, človečanska vzajemnost, tretja je vzajemnost v družini, ki se širi med člani sorodstva in četrta je povezanost na podlagi skupnih koristi v narodu ali državi. Tista dra-

gocena vez pa, brez katere po Peschevem mnenju ni mogoče govoriti o resnični in splošni vzajemnosti, je delo. „Človekovo delo je ključ, verjetno bistveni ključ, do rešitve socialnega vprašanja“, pravi Pesch in njegova misel odmeva v okrožnici Janeza Pavla II. „Laborem Excersens“. Da je pisanje tega jezuita vplivalo na sedanjega papeža pri pisanju omenjene okrožnice priča, po mnenju prof. Edererja, tudi uporaba izraza „ekonomizem“. Ta pojem je uporabljal Pesch že leta 1892 in označeval z njim težnje nekaterih gospodarskih teoretikov, ki bi radi reševali vsa družbena vprašanja le s pomočjo „ekonomskih zakonov“. Pesch opozarja nasprotno, naj bi moralni zakoni prevladovali nad suhim „ekonomizmom“.

Misli, ki jih odkriva R. J. Ederer v Peschevem pogledu na gospodarstvo, so izredno zanimive tudi za nekrščanske bralce, kajti osvetlijo z novo lučjo japonski gospodarski sistem, so skladne z Morshalovim realističnim pogledom o vrednosti in predstavljajo alternativo skrajnostim individualizma in razrednega boja.

Če kdo, pa smo seveda kristjani poklicani, da zamisli Henrika Pescha razvijamo in živimo. Za Slovence pa pomeni oživitvev Peschevega nauka lahko premik iz mrtve točke nepristnega „samoupravljanja“ v tok svobodnega združništva in družbene vzajemnosti.

Marko Kremžar

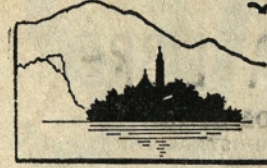

NOVICE IZ SLOVENIJE

SLOVENCIM V ARGENTINI

Osebnostne novice

LJUBLJANA — Novo aparaturo „kiritron“, ki jo uporabljajo pri brahioradioterapiji, so predstavili na onkološkem inštitutu. Brahioradioterapija sodi k ozko specializirani obliki zdravljenja rakavih obolenj, ki ga najpogosteje uporabljajo pri ginekoloških oblikah obolenja.

LJUBLJANA — Partizanska knjiga je predstavila „Psalmi“ E. Cardenala in pesmi J. Messnerja v skupni knjigi. Ti-skovni konferenci so prisostvovali, med drugimi, Sergej Kraigher, Matjaž Kmecl in škof Vekoslav Grmič. Nadrobniosti o nastajanju knjige je razgrnil koroški književnik Janko Messner. Opisal je svoj obisk v Nikaragvo, v občudovanjem govoril o boju nikaragovskega ljudstva za ohranitev svobode in ostro kritiziral Američane, ki podpirajo kontrase (protikomuniste). Knjiga je njegova oddolžitve (!) Nikaragvi. Vekoslav Grmič je govoril o Cardenali in poeziji, pri kateri, po njegovem, teologija prehaja v antropologijo in je svojevrstna oblika teologije osvoboditve. Grmič je dejal tudi, da so te pesmi zelo blizu nazorom in čutenju kristjanov v socialistični družbi...

PIRAN — Profesorji in študentje arhitekture so imeli srečanje. Namen je bila obdelava posameznih zanimivejših arhitekturnih tem. Letošnje so bile: Preureditve in dozidava občinske palače na Tartinijevem trgu v Piranu, prostorska oblikovalna in tehnična problematika otoka pred mestom Piran kot možnost in oblika reševanje infrastrukturnih problemov mesta in problem rekonstrukcije in revitalizacije ostankov gotške cerkve in samostana na Bernardinu, med drugimi.

LJUBLJANA — Knjižna zbirka Aleph je razpisala natečaj za besedila, s katerimi naj bi oblikovala tretji letnik zbirke. Uredništvo je prejelo 33 rokopi-sov. Leta 1987 bodo izšla ta nagra-jena dela: pesniška zbirka Aleša Debeljaka študij večnosti, prozna zbirka Lidije Gačnik Magdalena, roman Petra Božiča Chubby was here, prozna zbirka več avtorjev Rošlin in Verjanko, roman Lilijane Šaver Čudna vera Moire K. in pesniška zbirka Braneta Mozeti-ča Sončna bolečina.

LJUBLJANA — Jezikovno hudo oporečno je, po mnenju jezikovnega razsodišča, besedilo Pravidnika o tehničnih normativih za naprave, v katerih se nanašajo in sušijo premazna sredstva. Med 139 člani jih je, tako jezikovno razsodišče, zelo malo brez slovničnih, pravopisnih, slogovnih ali drugih napak. Verjetno sta se sestavljalec in prevajalec ravnala po znanem geslu „zakaj preprosto, če je mogoče zapleteno“. Nekateri primeri: proces sušenja namesto

sušenje, gradbeni objekt nam. zgradba, sušenje in pečenje premaznih sredstev nam. sušenje in žganje (Slovenci apno, glino, emajlirane in lakirane izdelke žgemo in ne pečemo; ne pijemo prepečenice, ampak žganje!), komorni sušilnik nam. zaprti sušilnik, itd.

KOPER — Največji terminal za fosforno kislino naj bi postala kopraska luka z dograditvijo šestih novih rezervoarjev za fosforno kislino.

ŠT. LENART — Za rejništvo se odloča vse več družin. V tej občini imajo v reji nekaj več kot 200 otrok. Devet družin se z rejništvom ukvarja poklicno.

LJUBLJANA — Novi doktorji znanosti so: Boris Kozuh (doktorska disertacija: „Vloga pedagogike pri reformiranju šolskega sistema v Jugoslaviji od osvoboditve do 10. kongresa Zveze komunistov Jugoslavije“) pedagogskih znanosti, Jožef Muhovič („Vstop v likovno logiko“) filozofskih znanosti, Tomislav Šola („K populnemu muzeju“) muzeoloških znanosti, Leopoldina Bregar („Vpliv elementov statistične metodologije na indeks industrijske proizvodnje“) ekonomskih znanosti, Jure Banovec („Geometrijska in materialna nelinearnost pri ravninskih okvirnih konstrukcijah“) tehničnih znanosti s področja gradbeništva, doktorja elektrotehničnih znanosti pa sta postala Jadran Lenarčič („Sinteza kinematike manipulacijskih robotov“) in Andrej Pehani („Vpeljava prostorskih razsežnosti v zanesljivostni model hidrotermičnega elektroenergetskega sistema“).

LJUBLJANA — Mladinska knjiga je predstavila nova dela: monografsko zastavljeno delo o Josipu Ribičiču (napsala Martina Šircelj), „Zgodba o knjigi“ Slavka Pregla, „Tri muce in druge glasbene pravljice“ Janeza Bitenca in „Luke dobi sestrico“ Jane Milčinski.

LJUBLJANA — Oxford center je odprla založba Oxford University Press v sodelovanju s Cankarjevo založbo na Kopitarjevi 2. V njem je na ogled reprezentativni izbor naslovov založbe, dopolnjen s katalogi. Ponudbo dopolnjujejo še magnetofonski trakovi in videokasete.

LJUBLJANA — Pokojnine bodo z novim letom višje. Zvišane bodo za 5,2 odstotka.

BLED — 190 navzočih je bilo na 14. Plenumu kulturnih delavcev OF. 30 referentov je govorilo o razvoju in preobrazbi slovenskega narodnega značaja v luči 4. točke programa OF. To točko je zamislil Koebek. Hoteli so ustvariti „nov lik aktivnega slovenstva“, ki bi se znatno razlikoval od Cankarjevih „hlapcev“. Na zasedanju so, med dru-

Poroče: V soboto, 27. decembra, sta se poročila v župni cerkvi sv. Družine v Haedo arh. Marija Bavec in arh. Edvardo Penna. Za pričeto sta bila nevestin oče Janez Bavec in ženina mati Marija Josefa Sanchez de Penna.

V soboto, 10. januarja, sta se poročila v cerkvi Marije Pomagaj v Slovenski hiši Marjan Loboda ml. in Ana Urbančič. Za pričeto sta bila starši Rajko Urbančič in Franciška roj. Bergant ter Marjan Loboda in Albina roj. Malovrh. Ob somaševanju Ladislava Lenčka CM ju je poročil nevestin stric univ. prof. France Bergant.

10. januarja sta se poročila v Buenos Airesu Stanko Pregelj in Marjeta Kocman. Za pričeto sta bila ženina mati Stanka roj. Močnik in nevestin oče Miha Kocman. Poročil je ženinov bratranec g. France Cukjati.

Poročila sta se v Buenos Airesu lic. Ivanka Klemen in dr. Alejandro Vigil.

Vsem novoporočencem čestitamo in jim želimo veliko sreče!

ODPRTEJTE PODRUŽNICE SLOGE V NAŠEM DOMU V SAN JUSTO

V želji približati se svojim članom in jim olajšati poslovanje, se je SLOGA odločila odpreti podružnico tudi v našem domu v San Justu. Tako se je podružnicam v San Martinu, Slovenski vasi in na Slovenski Pristavi pridružila še ta, ki bo številnim članom SLOGE, ki jih je na področju Našega doma kar 460, gotovo prav prišla. Kot v drugih slovenskih središčih je tudi v San Justu upravni odbor Našega doma z veliko uvidevnostjo ponudil SLOGI lep prostor, Domovo pisarno, da bo v njem poslovala podružnica Zadruga in Mutuala SLOGA.

V nedeljo, 21. decembra 1986, po slovenski maši, so se v našem domu zbrali zastopniki odbora Našega doma s predsednikom Jožetom Mikličem na čelu, kakor tudi zastopniki organizacij in ustanov, ki imajo svoj sedež v našem domu, ter številni člani in zastopniki Kreditne zadru-ge in Mutuala SLOGA. V prostornem hali pred pisarno je udeležence pozdravil poslovodja obeh združnih ustanov Marjan Loboda.

Predsednik Našega doma Jože Miklič je v lepem nagovoru pozdravil odločitev SLOGE, da se približa svo- gimi, govorili: Anton Trstenjak, Pavel Fonda, Božo Jezernik, Lev Milčinski, Nace Šumi, Janez Stanovnik, Anton Bel-ler.

vanju kitare. Petje je glasno odmevalo po kapeli-dvorani.

Pri tej priložnosti pa čutim dolžnost, da opozorim na uvodno opazko, ki jo je Franc Cerar DJ zapisal v svojo zbirko pesmi v dveh vezikih „Zapojmo, bratje!“ Tam med drugim pravi: „...Zbirka ni namenjena bogoslužju, ampak pride v poštev na izletih, romanjih...“ itd. Pa vse to je poglavje zase!

Nato je sledila napeto pričakovana tekma v odbojki med buenosairesko in mendoško skupino. Igra je potekala v prid naše mendoške skupine, ki je zmagala z rezultatom (3-0) in delno (15-5), (15-6) in (15-8). Naši so tedaj pokazali, da je bil pokal, ki so ga prejeli v Buenos Airesu, dobro zaslužen.

V popoldanskem programu, ki se je pričel z dokajšnjo zamudo, je bilo za uvod dviganje zastav.

Povedati moramo tu „enkrat za vselej“, da naj pri takih priložnostih — zlasti na prostem — odgovorni prireditelji pravočasno poskrbe za primerno, sigurno ter dovolj glasno oddajo besed in glasbe po zvočnikih! Tokratne hibe so marsikaj pokvarile! Sledil je pozdravni govor zastopni- ce mendoške mladine „Jadranka Ovčjak, ki je med drugim dejala:

„Mladinski dan s svojim pestrim programom, igro, telovadbo, mladinski sv. mašo in prosto zabavo ima namen, da nas med seboj še tesneje poveže, tako mlade kakor odrasle, v eno samo veliko slovensko družino, ki živi po vseh kontinentih sveta,

jim številnim članom na področju tega Doma. Izrazil je prepričanje, da bo nova podružnica koristila članom SLOGE, ki pa so ob enem tudi člani Našega doma, in bo tako to v korist obeh ustanov. Želel je SLOGI še mnogo uspehov v korist njenim številnim članom.

Predsednik Mutuala SLOGA lic. Marjan Schiffrer je v svojem nagovoru dejal, da je ta podružnica že četrti mejnik za San Martinom, Slovensko vasjo in Slovensko Pristavo, ki ga postavlja SLOGA v Velikem Buenos Airesu. Čeprav je SLOGA predvsem denarna ustanova, povezuje — hočeš nočeš — naše ljudi v veliko družino slovenstva po že znanim gestu: „Gospodarsko močni se bomo tudi narodno laže ohranili.“ Poudaril je, da je slovenska skupnost v San Justo po številu članstva ena najmočnejših postojank SLOGE. „Zato mislimo, da je prav, da smo se tem našim številnim članom danes z ustanovitvijo te podružnice še bolj približali. Kot se je to zgodilo po ostalih podružnicah, upamo da se bo tudi tu v San Justo: zblížali in spoznali se bomo v obojestransko korist. Ko se tako mreža SLOGE širi in prepleta, je gotovo, da vrši med nami veliko poslanstvo združevanja. Uresničuje namreč vkoreninjenje iste misli, ki nam je vsem, mladim in starejšim, gotovo draga: Velika in močna Slovenija v svetu!“

Predsednik Kreditne zadruge SLOGA, dr. Anton Šimenc se je pridružil izvajanjem predsednika Mutuala in se lepo zahvalil Upravnemu od-

Pozdrav s počitnic

25. počitniška kolonija ZS v Domu dr. Rudolfa Hanželiča, Dolores, Córdoba

Spoštovani g. urednik! Udeleženci otroške kolonije ZS pozdravljamo Vas in vse bralce lista z željo, da bi Bog blagoslovil Vas in Vaše delo v letu 1987!

Deklice: Lorena Albreht, Barbara Kobi, Sonja Bregar, Nevenka Godec, Veronika Godec, Cecilija in Pavla Grbec, Patricia Grilj, Janika Jazbec, Bernarda Juhant, Lorena Klemenčič, Saša, Marjana in Veronika Lazar, Monika Mehle, Adrijana Oblak, Marija Poberžnik, Silvana Peretti, Veronika Indihar, Veronika Samsa, Marta Selan, Karla, Nevenka in Marcela Skvarča, Veronika Tekavec, Veronika Vivot, Veronika Vombergar, Lučka in Tatjana Willenpart, Irena Zarnik, Andreja, Monika in Pavlina Zupanc, Marjana, Marta in Olga Žakelj.

Dečki: Damjan Ahlin, Frido Baj-

boru Našega doma, da je s toliko uvidevnostjo, razumevanjem in solidarnostjo do združne ideje dal na razpolago prostor za poslovanje nove podružnice. S tem je Naš dom obogatel za eno ustanovo več in SLOGA se je tukajšnjim rojakom še bolj približala, kar bo gotovo zelo olajšalo vse potrebne medsebojne stike. Svoj nagovor je sklenil: „SLOGA vam je na razpolago ter vam zagotavlja hitro, nebirokratsko in strogo zaupno poslovanje. To velja tudi za danes odprto podružnico v tem mogočem in gostoljubnem našem domu. Delajmo previdno in složno in uspehi ne bodo izostali!“

Po teh besedah sta predsednik Našega doma Jože Miklič in predsednik Mutuala SLOGA lic. Marjan Schiffrer razvezala slovenski trak pred vrati pisarne in tako simbolično odprla novo podružnico, kar so navzoči pozdravili s krepkim aplavzom.

Poslovodja obeh ustanov Marjan Loboda je nato sporočil, da bo podružnico vodila dolgoletna uradnica SLOGE Julka Moder, legalni predstavnik podružnice pred oblastmi INAMA pa bo odbornik SLOGE Jože Tomažević. Uradne ure v podružnici bodo zoenkrat dvakrat na teden in sicer ob torkih od 18. do 20. ure in ob nedeljah po slovenski maši od 9.30 do 11.30 ure. Povabil je navzoče, da se podružnice pridno poslužujejo in nanjo opozore še druge rokajke.

Ob čaši dobrega vina in okusnem prigrizku so se udeleženci v prijetnem razgovoru in povoljnih komentarih ob tem novem uspehu SLOGE še precej časa pomudili v prijaznem našem domu.

-n-a

Mladinski dan v Mendozzi

Spet je za nami vsakoletni Mladinski dan, ki je razgibal zlasti našo mladino v živahno delavnost ob pripravah. Največjo žrtev so seveda pripevali odski igralci. Spored se je namreč razširil tudi na predvečer, v soboto 13. decembra, ko so nam predstavili veseloigro v 3 dejanjih „Pričarani ženin“.

Pod našim neutrudnim režiserjem Rudijem Hirscheggerjem je igra dosegla vsega priznanja vreden, odličan uspeh.

Igra sama vzbuja po svoji vsebini za gledalce dovolj priložnosti za zabavo in smeh ob svoji humoristični zasnovi pomotnega zamenjavanja ose- beb. Mati Mica je imela v Gabrijeli Bajda nadvse posrečeno izbrano igral-cko. Njena vloga je res vztrajala na višini, ki zasluži vse priznanje doživljene kreative. Njen mož Urh je vaški čevljar, splošno priznanje je posrečeno postavbo tipičnega pijan-čka živo igral Jure Bajuk.

Njuno hči Urško osrednjo postavo v igri — nam je predstavila Maruška Štirn, ki je v svoji živahnosti s kretnjo in besedo postavila na oder vsega priznanja vredno ose- bo. Tonček, njen prvi fant, v osebi Ivana Bajuk je zares fant od fare.

Jadranka Ovčjakova je dobro pred- stavila Tončkovo mater, zraven pa tudi v veliko zabavo navzočih prispe-

vala k prerekanju vaških žena, ki so se v tem prizoru vse dobro obnesle! Bajdova Silva je prikazala očitno nasprotje v značaju s prijateljico Urško v svoji odrezavosti. Kalin — ženin iz Amerike, je imel precej odgovorno vlogo, da predstavi zaljubljenega tuj- ca, ki ga usoda zaplete v zadrego.

Janko Štirn je igral in dobro je predstavil vestnega uradnika. Posebej posrečena je bila igra zdravnika dr. Skaze v osebi Martina Bajda. Svoj zapleteni položaj je dobro prikazal v igri. Vloga ciganke Rozamunde je pa odigrala Veronika Ovčjak s pravcato interpretacijo prebrisane in razgibane ciganke. Žela je obilo priznanja med igro; manjšo vlogo orožnika je predstavil Štefan Štirn.

Predstava zasluži tako v svoji celo- loti kot v podrobnostih vse priznanje. Igra je bila ves čas na nepopustljivi višini. Posebej moramo poudariti pra- vilno izgovarjavo, ki je vsem igral- cem tekla brez hib in spodiklajev. Režija je dala igri prepričevalnega življenja. Z najstrecejšo roko je iz- brala iz naših mladih vrst odgovar- jajoče igralce značaje. Sepetalka je bila Lenčka Božnar.

Na letošnji Mladinski dan je pri- šlo na obisk tudi za avtobus mladih iz Buenos Airesa. V nedeljo, 14. de- cembra, se je spored nadaljeval. Pri skupni slovenski maši je za petje poskrbela naša mladina ob spremlje-

dar ne bilo v breme, temveč v lju- bečo nalogo!“

Nato so v prvi točki nastopili naraščajniki s telovadbo pod vodstvom Miha Bajda. Priscrčno in navdušeno pozdravljeni so se nam predstavili s svojo gibčnostjo in živahnostjo.

Njim so sledili naši namlajši iz Vrta. Pod vodstvom Nežke in Cecilije Bajda so se razživil v nekaj ig-ricah.

Dekleta so nato izvedlo angleško rajalno vajo pod vodstvom Valči in Silve Bajda.

Sledile so naraščajnice in naraščaj- niki. Prihod veselo razigranih v na- rodnih nošah je povzdignila harmo- nika Martina Bajda, ki jih je spreml- jal tudi med izvajanjem folklorne- ga rajanja, pri katerem so živah- nost povzdignile dekleta, ki so jih med izvajanjem spremljale s petjem pripadajoče narodne popevke.

Točko je pripravila Veronika Ba-juk.

Za sklep so nastopili še fantje in dekleta v narodnih nošah in izvedli obsežno folklorno vajo, ki je v vseh navzočih s svojimi pestrimi figura- mi vzbudila ponovno živahna odo- bravanja: Točko je pripravila Danica Bajuk Hirscheggerjeva.

V imenu buenosaireskih gostov je izrekla še za sklep pozdravne besede Pavlinka Korošec.

Po sporedu se je razvila prosta za- bava. Tóda buenosaireski gostje so se morali kmalu posloviti in odpra- viti na povratek.

Bb.

MALI OGLASI

SLOVENIJA V SVETU

SANITARNE NAPRAVE

Sanitarne in plinske naprave — privatne - trgovske - industrijske - odobritev načrtov. **Andrej Marolt**, Avellaneda 216, San Miguel. T. E. 664-1656.

ZA DOM

Garden Pools — konstrukcije bazenov - filtri - avtomatično zalivanje - **Andrej Marolt**, Martínez de Hoz 110, San Miguel, T. E. 664-1656.

ADVOKATI

dr. Franc Knavs — vsakovrstne civilne, delavske in trgovske zadeve v Capitalu in Peia. Bs. As. — Tucumán 1455, 9. nadst. E - Tel. 45-0320 - poned., torek, četrtek od 16 do 20.

ARHITEKTI

arh. Jure Vombergar — Načrti za gradnje stanovanjskih hiš, industrijskih in trgovskih stavb. — Av. Gaona 2776 - 1706 Haedo T. E. 659-1413.

arh. Andrej J. Horvat — Načrti za gradnje stanovanjskih in trgovskih poslopj, predelave, opreme in dekoracije. Curupaytí 1525 - (1708) Morón - Tel. 628-7515.

TRGOVINA

Delikatosa **Franc Vester** — Gana 119 - Capital - (1 kvadro severno od postaje Liniers).

Alpe Hogar — Stane Mehle — vse za vaš dom - L. Vernet 4225 - 1826 Rem. de Escalada - T. E. 248-4021.

GOSPODARSTVO

Zavarovanja **M. in H. Loboda** — Sarmiento 385, 1. nadst., pis. 10 - Buenos Aires - od 11 do 18.30 - T. E. 312-2127.

Kreditna zadruga **SLOGA** — Bm. Mitre 97, 1704 Ramos Mejía - T. E. 658-6574, 654-6438. Od poned. do petka od 15. do 19. ure.

Mutual **SLOGA** — Bm. Mitre 97, 1704 Ramos Mejía - T. E. 658-6574, 654-6438. Od poned. do petka od 15. do 19. ure.

Cena največ štirih vrstic A 3 za enkratno objavo, za ves mesec — 4 številke — A 8.

SLOMSKOVA USTANOVA

s sedežem na Dunaju nudi naši mladini možnost obiska slovenske zemlje. Štipendija obstoji v plačanem enomesečnem bivanju in vožnji nazaj v Argentino. Interesenti, polnoletni, absolventi slovenskega srednješolskega tečaja in aktivni člani slovenske skupnosti, ki še niso bili v Evropi, naj se pisмено prijavijo do 31. marca 1987 v pisarni Zedinjene Slovenije.

ZDA

Ob proslavljanju 4. julija, dan Ameriške neodvisnosti, in ob 100-letnici kipa svobode, je **Društvo Triglav** pripravilo piknik in športno tekmovanje. Tekmovanja se je udeležilo več kot 20 atletov, triglavanov in čikažanov. Vsak je moral preplavati pol milje, teči eno miljo, nato končati 12 milj hitre vožnje s kolesi. Prvo mesto si je pridobil Frank Rozina, ki je od predsednika Jožeta Kunovarja prejel zlato medaljo.

Koroški rojak **Zdravko Inzko**, je po štiriletnem delovanju kot ataše za kulturo in tisk na avstrijskem veleposlaništvu v Beogradu bil imenovan kot svetnik ambasade pri stalnem predsedništvu Avstrije pri Združenih narodih v New Yorku. Maturiral je na slovenski gimnaziji, na pravni fakulteti v Gradcu in diplomatski akademiji na Dunaju. Po tem zadnjem imenovanju se je tudi pojavil med slovensko skupnostjo v New Yorku, ki ima središče pri fari Sv. Cirila. Hodi tudi k pevskim vajam. Ob priliki obiska pevskega zbora Zvon, je pa igral na orgle.

Letos se je vršil **16. misijonski piknik** v Triglavskem parku v Milwaukee. Pripravljen je bil pod vodstvom Marije Coffeltove, predsednice misijonskega krožka v Milwaukee. Mašo je daroval slovenski misijonar iz Kanade **Tomaž Mavrič CM.**

Štirideset učencev je lani obiskovalo šolo pri Sv. Vidu. Tečaj je bil ob sobotah. Delovalo je šest učiteljic. Trije so dokončali osmi razred slovenske osnovne šole. Letos je vstopilo sedem gojencev v osmi razred.

Pri **Brezjanski Mariji v Lemonutu** so od začetka meseca majnika pa

Bi radi preživeli lep dan v enem najlepših okrajev Velikega Buenos Airesa, v pravem zelenem gaju, s plavalnim bazenom, v domačem slovenskem okolju? Če ste član SLOGE, vam vse to nudi

LETOVIŠČE SLOGA

Del Cielito in J. Balbín - Villa Udaondo - Castelar

Vstopnina: člani s **Karto SLOGA**, prost vstop. Prav tako imajo prost vstop **otroci članov do 12 leta** in upokojeni člani oz. stari nad 65 let.

Ob nedeljah in praznikih **A 5.-**, čez teden **A 2.50** vsi tisti člani, ki imajo v navadni hranilni vlogi v **Mutual SLOGA** vloženi vsaj **A 50.-**.

Za člane, ki nimajo te minimalne naložbe v navadni hranilni vlogi pa velja naslednja vstopnina: Ob nedeljah in praznikih **A 10.-**, čez teden **A 5.-**.

Letovišče je odprto vsak dan od 9. do 20. ure, le ob sredah je zaprto zavoljo čiščenja.

PRIDITE, NE BO VAM ŽAL!

FRAN MILČINSKI

Ptički brez gnezda

„Kdo ti je te neumnosti vtepel v glavo?“

„Bral sem,“ je klavrno povedal Milan.

„Vidiš,“ ga je poučil delavec, „ni vse res, kar je tiskano. Obleden si in govoriš tako, kakor da si od boljših ljudi. Uči se in ubogaj, to je najbolj varna pot k sreči. Ne zapravljaj mladih let! Glej mene, jaz bi se bil rad učil, da bi postal kaj boljšega, pa sem moral deset let star že v delo, da sem pomagal doma z zaslužkom. Potem pa je bilo prepozno.“

„Ena je — komaj sem se usedel, pa me že kliče na delo. Torej ubogaj me, ne obotavljaj se in pojdi lepo spet domov; holje bo, kakor da te ženó po odgonu!“

Pokimal je dečku, dvignil svoje vozilo in šel po svojem enakomernem opravilu.

Jasno je bilo Milonu: vsi njegovi načrti s Kalifornijo so bili prazne pene; drugega mu ne kaže nego nazaj, od koder je prišel. Čeprav je doma pusto, zlasti odkar ni stare Jere. Očital si je, zakaj ni povedal vsaj stari Jeri o svoji nameri. Milo se mu je storilo, ko se je spominjal te ljube prijateljice — zdaj bi lahko sedel pri njej, naslonil ji trudno glavo v naročje in zaspal. Prevzemal ga je spanec in bolele so ga noge.

Od morja sem je zatulila piščal, ve-

lik dalmatinski brod je ponosno plaval proti obali. To ga je zdrnilo; še ta brod je hotel videti, ko pristane, potem pa od tod in domov!

Krenil je zopet na pomol, kjer se je zbiralo obilo ljudstva, pričakovali so bližajoči se parnik. Visok kakor hiša se je dvigal iz morja — kaj hiša, kakor graščina! Mirno je prihajal, rezal morje, da se mu je penilo ob straneh, večji je postajal in večji. Na krovu ob ograji je slonela živahna množica in gledala proti pomolu, gospodje zvečine s čepicami na glavi, častniki, svetle dame. Tudi otroci so bili vmes, ali takega ni videl nobenega, kakršen je on, da bi potoval sam, vsi so se držali svojcev.

Iz strmečega gledanja ga zbudi roka, ki jo je začutil na ramenu. Ozrl se je. Kako se je prestrašil, ko je zagledal stražnika, ki ga je prijemši za roko rahlo potegnili iz gneče.

Milan je vedel, zdaj se mu izpolni usoda, ki mu jo je bil prerokoval pred pol ure dobri možak. Oj, zakaj ga ni ubogal, zakaj se je še pomudil v tem nevarnem mestu! Solze so mu stopile v oči. Polno skrbi in strahu mu je švignilo skozi glavo. Kaj bodo z njim? Ali ga vržejo v globoko ječo, kamor ne prisije žarek zlatega sonca, in pozabijo nanj in bo poginil od groze in gladi sredi kač in druge nočne golazni? Ali ga prodajo daleč čez morje v tu-

tja v november razne pobožnosti. Posebni dnevi so izrecno določeni za romanje posameznih društev, kakor na primer Slovenska ženska zveza, Zveza oltarnih društev, itd. Za vse verno ljudstvo je pa vsako leto vse-slovensko romanje.

Župnija Marije Vnebovzete v Collinwoodu je praznovala 80-letnico svoje ustanovitve. Njen župnik je g. Viktor Tomc, ki bo drugo leto izpolnil 20 let župnjevanja. Slavje je obsegalo zahvalno mašo, kateri je sledil banket in krajši kulturni program. G. Viktor Tomc je prejel čestitke clevelandskega mestnega sveta od zastopnika za collinwoodsko vardo rojaka Michaela Polenska.

Letos je bila prireditev v **State Theater v Clevelandu** pod naslovom „Narodni plesi petih narodov“. Poleg slovenskega Folklornega instituta pod vodstvom ge. Ede Psl, so nastopile še madžarska, škotska, ukrajinska in japonska plesna skupina.

POČITNIŠKI DOM
DR. HANŽELIČA

sporoča, da je v počitniškem domu v Doloresu še nekaj prostih sob. Oskrbnine ostanejo kljub inflaciji tudi v mesecu februarju iste kot v januarju.

OPERNI NASTOPI

Mezzosopranistka **Bernarda Fink** bo pela glavno vlogo v Gluckovi operi Orfej in Evridika, ki jo bodo izvajali 16., 28., 23. in 25. januarja ob 21 zvečer na letnem gledališču v Parque Centenario. Vstop je prost.

Opomba: Zaradi smrti župana datum niso popolnoma gotovi. Pozanimajte se v dnevnikih.

Ob 25-letnici
otroške kolonije

Slovenskim otrokom zares je lepo, na lepe počitnice v gore gremo.

V počitniškem domu smo kakor doma; tu jemo, tu spimo, tu vsak se igra.

Ko sonček pripeka, k potočku gremo, se v vodi hladimo; kako je lepo!

Na dolge izlete odpeljemo se, nam v lepi naravi kar vriska srce.

Vsi s pesmijo v cerkvi slavimo Boga, ob petindvajsetletnici prosimo ga:

„Poplačaj dobrotniku, večni Gospod, ki vse žrtvoval se za mladi je rod!“

A. Š.

Slovinci na Koroškem

Petdesetletnico mašništva je obhajal župnik Avguštin Čebulj. V Št. Lenartu so zlato mašo sodarovali študijski kolegi, rektor Jože Kopeinig, jubilarantov nečak župnik Stanko Trap ter dekan Richard Kogler, ki je imel slavnostno pridigo.

Srečanje vseh treh Mohorjevih družb je letos pripravila Celjska Mohorjeva družba. Prva skupna knjiga bibila Slomškovo berilo, ki ga je pripravljala rajni Bojan Štih. Projekt pa zaradi smrti avtorja ne bo še tako hitro zagledal belega dne.

Iz domovine smo dobili žalostno sporočilo, da nas je za vedno zapustil 16. decembra 1986 v 58. letu starosti gospod

Franc Marinčič

Pokopali so ga 18. decembra 1986 na pokopališče Trebnje na Dolenjskem.

Za njim žalujejo:

v domovini:
mama **Marija**, žena **Geli**, sinova **Franci** in **Stanko** z družinama, bratje: **Tone**, **Jože**, **Lojze** z družinami, sestre: **Mici**, **Slavka** **Ivanka** z družinami in ostalo sorodstvo;
v Argentini:
brat **Janez**, svakinja **Filica**, nečaka: **Marijan** in **Jani**, nečakinja **Anica** poročena **Šuc** z družino.

Trebnje, Breza, Ljubljana, Kranj, Zagreb, Argentina.

ESLOVENIA LIBRE

Fundador: MILOŠ STARE
REDACCION Y ADMINISTRACION:
RAMON L. FALCON 4158
1407 BUENOS AIRES
ARGENTINA
Teléfono: 69-9503

Glavni urednik:
Tine Debeljak ml.

Uredniški odbor:
dr. Tine Debeljak, Tone Mizerit,
dr. Katica Cukjati, Gregor Batagelj

Correo Argentino Central (B)	FRANQUEO PAGADO Concesión Nº 5775
	TARIFA REDUCIDA Concesión Nº 3824
Registro Nacional de la Propiedad Intelectual Nº 20.446	

Naročnina Svobodne Slovenije za l. 1987: Za Argentino A 50; pri pošiljanju po pošti A 56; Združ. države in Kanada pri pošiljanju z letalsko pošto 60 USA dol.; obmejne države Argentine 53 USA dol.; Evropa 65 USA dol.; Avstralija, Afrika, Azija 70 USA dol.; ZDA, Kanada in Evropa za pošiljanje z navadno pošto 45 USA dol.

TALLERES GRAFICOS "VILKO" S.R.L., ESTADOS UNIDOS 425, 1101 - BUENOS AIRES - T. E. 362-7215

NAROČNIKOM V ARGENTINI

Na žalost smo primorani sporočiti vsem naročnikom v Argentini, da so se stroški našega časopisa spet povišali v skladu z inflacijo, ki sicer ni več tolikšna kot pred letom, a še vedno drži gospodarstvo v šahu. Zato smo nastavili za letošnjo naročnino v Argentini CENO A 50.-, za dobivanje po pošti pa A 56.-. Naročnina za inozemstvo ostane nespremenjena. Prosimo vse naročnike, da sprejmejo z razumevanjem ta ukrep in nam še dalje stojijo ob strani.

Uprava Svobodne Slovenije